

Innspill til Stortingsmelding om livslang læring og utenforskap mai 2015

- **Tilrettelegging for personer som har lite formell utdanning eller mangler grunnleggende ferdigheter?**
  - Grunnskoleopplæring eller opplæringen i de grunnleggende ferdigheter må knyttes opp til praksis og kunne være yrkesrettet ved å tilby færre kortvarige kvalifiseringstiltak og flere opplæringstiltak som leder frem til en formell kompetanse.
  - Norskopplæring bør ikke skje i et vakuum. Språktrening og språkpraksis bør brukes i større skala enn det gjøres i dag. Det er ikke tilrettelagt for at intensjonen i læreplanen om språkpraksis gjelder for alle. Både frivillige organisasjoner, arbeidslivet og det offentlige bør bidra til tiltak som gjør at de som er nye i landet får praktisert språket. Norskopplæring sammen med arbeidspraksis, slik for eksempel modellen Norsk med arbeidspraksis (NAP) eller Basiskompetanse i arbeidslivet (BKA) fungerer i dag.
  - Det er mange som ikke får tilbud om utdanning selv om det finnes en lovfestet rett. Her bør spesielt rettigheter til norskopplæring og videregående opplæring gjennomgås og inkludere flere. Dette vil også forhindre at grunnskole brukes/misbrukes som arena for norskopplæring.
  - Mange voksne innvandrere har behov for relevante norskkurs som kan hjelpe dem til å bestå Norskprøver på A2 eller B1-nivå, som også er kravet for ansettelse i flere sektorer av arbeidslivet. Mange voksne innvandrere får en usikker tilknytning til arbeidslivet fordi de mangler norskprøvene. Dette påvirker også hvilke reelle muligheter de har for å kjøpe seg norskkurs, eller for å betale for oppmeldingen til Norskprøvene.
  - Det eneste alternativet for mange som har mistet rettigheten til gratis norskopplæring er grunnskole for voksne. Grunnskoleløpet fører ikke frem til det som er mange innvandreres reelle mål: Å bestå Norskprøver for å møte kravene fra arbeidslivet. Mange går dermed i et opplæringsløp som de egentlig ikke selv ønsker (blant annet fordi det tar lang tid), men de opplever ikke å ha andre muligheter.

- **Problemstillinger rundt godkjenningsordninger for voksne med utenlandsk utdanning**
Innvandrere som har mangelfulle språkferdigheter eller utdanning som ikke får anerkjent sin kompetanse.
  - Det må tilrettelegges for at minoritetsspråklige både med og uten rettigheter til gratis norskopplæring får tilbud om norskkurs, eventuelt i kombinasjon med praksis hvis de er arbeidsledige, både personer med og uten dagpengerettigheter.
  - Innføre gode godkjenningsordninger for yrkesfag fra andre land. I dag er realkompetansevurdering den eneste måten man kan få godkjent noe av den kompetansen man har med seg i ulike yrker. Det Nasjonale kvalifikasjonsrammeverket er et sted å begynne.

- Styrke rådgivningstjenesten ved skole og inntak med flere stillinger for å kunne veilede de med utenlandsk utdanning til å nå yrkeskompetanse, jf. retten til rådgivning.
- **Videregående opplæring**
  - Det er strukturelle hindringer som stopper innvandrere fra å ta en yrkesopplæring. Retten til videregående må utvides til også å gjelde søkere som har fullført VGO eller annen utdanning i utlandet, men som allikevel ikke får godkjent yrkeskompetansen eller ikke får studiekompetanse i Norge. Dette er spesielt problematisk i dag for søkere til yrker det er behov for, som helsefagarbeidere, barne- og ungdomsfagarbeidere.
  - Retten til videregående opplæring må også utvides til å gjelde ungdom som har mistet ungdomsretten. De bør kunne fullføre opplæringen når de er motiverte og ikke vente til de blir 25. Det vil si man bør senke aldersgrensen for voksenrett.
  - Videregående opplæring bør også tilbys som kveldsundervisning for voksne.
  - Låne/støtteordning for voksne på videregående skole: ordninger må tilpasses voksne søkere og tilbudene til disse voksne.
  - Tilbudet om opplæring i yrkesfag bør være mer fleksibelt og bør tilbys som kombinasjon av norsktrening for dem som trenger det, yrkesfagopplæring og med praksis fra og med VG1.
  - Rådgivning for voksne som søker yrkeskompetanse må bli en rettighet. Veier til sluttkompetanse er mange og komplekse. I dag mister mange flere år på å søke feil på feil utdanning. Det er mangel på informasjon og veiledning om yrkesvalg.
  - Det må stilles krav til norsknivå (B1) ved inntak til VGO. Søkere med nivå under B1 vil erfaringsmessig ikke klare å følge opplæringen og bestå eksamener. Dette under forutsetning av at utenlandske søkere får muligheten til å få norskkurs og forkurs i norsk til videregående utdanning, slik at de har mulighet for å oppnå B1-nivå.
- **Mer fleksible utdanningstilbud for utenlandske personer?**
  - Det bør innføres en modulbasert opplæring for voksne i alle fag fra grunnskole til studiekompetanse. Det 13-årige løpet bør ses under ett og man må kunne ta fag på ulike nivåer samtidig.

Oslo, 30.04.2015

Tone Bjåland

Tillitsvalgt Utdanningsforbundet
Oslo VO Servicesenter

Liv Olaisen

Tillitsvalgt Norsk Lektorlag
Oslo VO Servicesenter